

hein (*Festuca ovina* L.), mitme-õiene tulikas (*Ranunculus polyanthemus* L.), nõmmemünt (*Calamintha acinos* Clairv.), harilik puna (*Origanum vulgare* L.), sininukk (*Jasione montana* L.), kassikäpp (*Antennaria dioeca* Gaertn.), kollane karikakar (*Anthemis tinctoria* L.), põldjumikas (*Centaurea scabiosa* L.) jt., leidub ka haruldasemaid liike, nagu näit. muulukas (*Fragaria viridis* Duch.), sile tondipea (*Dracocephalum ruyschiana* L.), laialehine mailane (*Veronica latifolia* L.) jmt. Põõsaist on siin tavalised kadakad (*Juniperus communis* L.), haruldasemad aga sarapuu (*Corylus avellana* L.) ja verev kontpuu (*Cornus sanguinea* L.).

3. Niidud. Meie kliimalised olud on niisugused, et igal pool, kus maapind on tarvilisel määral niiske ja rammus, peaksid kasvama metsad, ja kui nende asemel näeme niite, s. o. tihedat katet kestvalt esinevaist taimist, millede maapealsed osad ei puitu, siis on siin süüdi inimene oma tegevusega, kes laiendab niitude-ala mitmesuguste maaparanduse-tööde läbi. Need on nn. kultuurniidud. Loomulikud niidud, mis oleksid võinud tekkida ka ilma inimese kaasabit, esinevad suuremate jõgede ja järvede uhtealadel, kus kevadise kõrgvee aegne ajujää teeb takistusi puude kasvamisele. Kõige laiemad niidud esinevad Tartumaal Emajõe ja tema lisajõgede orulammel. Maapinna koosseisu ja niiskusemäära kohaselt leiame siin mitmesuguseist hein- ja rohttaime liikidest koostuvaid taime-ühiskondi, mis suuremate ja vähemate lappidena kokku liituvad laiaks kirjaks rohtvaibaks. Näitena toome siin mõned tähtsamad liigid, mis moodustavad neid taime-ühiskondi.

Parajalt niiskel pinnal: mitmesugused kasteheinte (*Agrostis* L.), nurmikate (*Poa* L.) ja aruheinte (*Festuca* L.) liigid, millede seas leiduvad siin-seal kakrad (*Chrysanthemum leucanthemum* L.), niidu-tõrvalill (*Coronaria flos cuculi* A. Br.), aas-seahernes (*Lathyrus pratensis* L.) jt. Niiskemil kohtadel lubikas (*Sesleria coerulea* Ard.), pääsusilm (*Primula farinosa* L.), ussitatar (*Polygonum bistorta* L.), luha-kastevars (*Aira caespitosa* L.) jt. Kasvava niiskusemääraga tulevad esile juba nn. sooniitude taime-ühiskonnad, mis kujutavad ülemineku-vormi niidu ja soo vahel, nagu näiteks harilikust tarnast (*Carex vulgaris* Fr.), hirsstarnast (*C. panicea* L.), murutarnast (*C. caespitosa* L.), rabatarnast (*C. davalliana* Sm.) jt. moodustatud taime-ühiskonnad, kusjuures ka maapind paiguti enam-vähem turbane.

Emajõe orus esinevate niitude iseärasuseks on porsa- ehk madalkase (*Betula humilis* Schrk.) suuremad või vähemad asundid niiskemil, turbaseil kohil, nagu näiteks Tartust ülevalpool, Tähtvere kohal.

Vahest kultuurilisest mõjust tingitud iseäralise taime-ühiskonna leiame kevaditi Tartu lähedalt Emajõe oru veeru jalalt Tähtvere veski kohalt: harilik kollakas (*Barbarea vulgaris* R. Br.) moodustab siin umbes poole vakamaa (0.2 ha:i) suuruse asundi, mis õitsmise ajal eemalt vaadates erineb suure helekollase laiguna ümbritsevast hallrohelisest niidust.

Tartu ümbruse niiskeil niitudel kasvavad muu seas niisugused taimed, mis Loode- ja Põhja-Eestis väga harva või peaaegu sugugi ei esine, nagu näit.: Siberi võhumõök (*Iris sibirica* L.), väikese-õiene